Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Людмила ЛЯШЕНКО
«02» 09 2026

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
(виробнича та переддипломна практики)

Галузь знань: **22 Охорона здоров'я**
(шифр та назва галузі знань)

Спеціальність: **221 Стоматологія,**
І1 Стоматологія
(код та найменування спеціальності)

Освітньо-професійна програма: **Стоматологія ортопедична**

Освітньо-професійний ступінь: **фаховий молодший бакалавр**

Робочу програму розглянуто та схвалено
на засіданні ЦК ОКЗСК
Протокол від «01» 09 2026 № 1
Голова ЦК _____ Марина КІСІЛЬОВА

Наскрізна програма практичної підготовки для здобувачів фахової передвищої освіти в галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 221 Стоматологія, І1 Стоматологія освітньо-професійна програма Стоматологія ортопедична

Розробники програми:

Керівник робочої групи:

Білецька Алла Григорівна - завідувач навчально-виробничої практики, викладач-методист вищої категорії.

Робоча група:

Білоконь Ірина Миколаївна – голова циклової комісії освітніх компонентів, що формують загальні та спеціальні компетентності, викладач- методист вищої категорії.

Слухай Світлана Олегівна – викладач зуботехнічних дисциплін, другої категорія

Мельник Віра Іванівна – викладач зуботехнічних дисциплін, першої категорії

Шенцев Ігор Олександрович – викладач зуботехнічних дисциплін, першої категорії

Рецензії/відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Савченко Володимир Віталійович – директор КНП СОР «Сумська обласна клінічна стоматологічна поліклініка»;

Шуваєв Максим Вікторови – директор КНП «Сумська міська клінічна стоматологічна поліклініка» СМР

ВСТУП

Анотація про навчальну дисципліну, міжпредметні зв’язки.

Практична підготовка - одна з форм організації освітнього процесу та обов'язкова складова освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти, спрямована на завершення формування набутих компетентностей та отримання досвіду їх застосовування, оволодіння сучасними формами організації праці. Основним документом в організації практичної підготовки в навчальному закладі є робоча програма практики.

Робоча програма практичної підготовки — це розгорнутий план професійної підготовки спеціалістів з усіх видів практик: навчальної, виробничої та переддипломної, із зазначенням тривалості часу та термінів її проведення.

Програма виробничої практики передбачає закріплення, поглиблення і розширення теоретичних знань та практичних навичок, отриманих на навчальній практиці під керівництвом викладача з предметів «Техніка виготовлення незнімних протезів» та «Техніка виготовлення знімних протезів».

Під час переддипломної практики здобувачі освіти повинні закріпити, поглибити, систематизувати і розширити теоретичні знання та практичні навички, отримані на практичних заняттях з предметів «Техніка виготовлення незнімних протезів», «Техніка виготовлення знімних протезів» та «Техніка виготовлення бюгельних протезів», необхідні для закріплення професійних компетенцій відповідно до кваліфікаційної характеристики.

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	**Галузь знань, спеціальність освітньо-професійний ступінь, професійна кваліфікація**	**Характеристика навчальної дисципліни**
		Денна форма навчання
Кількість кредитів: **10,5**	Галузь знань: 22 Охорона здоров'я	-
Загальна кількість годин: **315**	Спеціальність: 221 Стоматологія І1 Стоматологія	Рік підготовки - 1,2,3 рік навчання Семестр (и) - II, IV Семестр (и) - IV, VI Загальна кількість годин -**315** год Робота на базах практики - **210** год. Самостійна робота - **105** год.
	Освітня кваліфікація: фаховий молодший бакалавр Професійна кваліфікація: технік зубний	**Вид контролю:** Поточний та підсумковий **Форма підсумкового контролю:** Диференційований залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної становить (відповідно до вимог) 2/3 - аудиторні години, 1/3 (33,3%).

ІІ. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Метою практики є:

Основна мета практичного навчання: набуття здобувачами освіти професійних знань, умінь та навичок для вирішення виробничих питань; прийняття самостійних рішень під час виконання будь-якої роботи в умовах сучасного виробництва на базі вже отриманих у навчальному закладі знань, умінь та навичок згідно з освітньо- професійною програмою.

Програма **виробничої практики** передбачає закріплення, поглиблення і розширення теоретичних знань та практичних навичок, отриманих на навчальній практиці під керівництвом викладача з предметів «Техніка виготовлення незнімних протезів» та «Техніка виготовлення знімних протезів».

Під час **переддипломної практики** здобувачі освіти повинні закріпити, поглибити, систематизувати і розширити теоретичні знання та практичні навички, отримані на практичних заняттях з предметів «Техніка виготовлення незнімних протезів», «Техніка виготовлення знімних протезів» та «Техніка виготовлення бюгельних протезів», необхідні для закріплення професійних компетенцій відповідно до кваліфікаційної характеристики.

Завдання

У результаті проходження виробничої та переддипломної практик здобувач освіти повинен володіти компетентностями:

СК1. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності до вимог санітарно-протиепідемічного режиму, безпеки життєдіяльності й охорони праці в галузі та протипожежної безпеки, регламентованих законодавством України.

СК 2. Здатність використовувати теоретичні знання і практичні навички щодо принципів організації та надання першої медичної допомоги на догоспітальному етапі у випадках невідкладних станів та травм.

СК 3. Здатність раціонально організовувати фахову діяльність, здійснювати підготовку робочого місця, контролювати справність обладнання, забезпечувати належне зберігання та використання матеріалів, знаходити та виправляти недоліки, пов’язані з упорядкуванням та укомплектуванням робочого місця.

СК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності, оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт, здійснювати самоконтроль за обсягом виконаної роботи.

СК 5. Здатність до проведення санітарно-освітньої роботи в обсягах відповідно до фахової діяльності, застосовуючи сучасні інтерактивні методи та технології.

СК 6, Здатність оцінювати умови праці (освітлення, вентиляція, опалення, рівень шуму); інтерпретувати значення гігієнічного режиму для створення оптимальних умов професійної діяльності.

СК 7. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

СК 8. Здатність до оформлення звітної та поточної документації в паперовій та електронній формах.

СК 9. Здатність працювати автономно та в колективі стоматологічного закладу, налагоджувати конструктивну роботу з кожним членом команди, застосовувати сучасні засоби комунікації з метою обміну професійним досвідом.

СК 10. Здатність до професійної мобільності в умовах інтенсивного розвитку сучасних технологій, спроможність адаптуватися до нових умов фахової діяльності, оволодівати сучасною технікою та технологіями відповідно до потреб професійної діяльності.

III. ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
здобувачів фахової передвищої освіти
спеціальності 221 Стоматологія ОПП «Стоматологія ортопедична»

№ з/п	Практика	Кількість тижнів	Кількість кредитів	Кількість годин			Вид контролю
				загальна	На базах практики	Самостійна робота	
1.	**Виробнича практика**	3	4,5	135	90	45	Диф. залік
2.	**Переддипломна практика**	4	6	180	120	. 60	Диф. залік
	Всього:	**7**	**10,5**	**315**	**210**	**105**	

3.1. Робоча програма виробничої практики

№ з/п	Найменування відділення	Кількість днів	Кількість годин	Самостійна робота
1	Робота у зуботехнічній лабораторії . Виготовлення знімних протезів.	7,5	45	22
2	Робота у зуботехнічній лабораторії . Виготовлення незнімних протезів.	7,5	45	23
	Усього:	**15**	**90**	**45**

Розподіл часу на практиці

№ з/п	Найменування розділу практики	Кількість робіт	Зуботехнічна лабораторія (години)
1.	**Ознайомлення з ортопедичним кабінетом і зуботехнічною лабораторією.** Проходження інструктажу з техніки безпеки, санітарного режиму (вимоги до приміщень, особиста гігієна) і норм поведінки в лікувальному закладі	—	**2**
2.	**Виготовлення знімних пластинкових протезів:**		
	□ часткові протези;	**3**	**35**
	□ лагодження знімних пластинкових протезів.	**4**	**10**
3.	**Виготовлення незнімних протезів:**		
	□ коронки поодинокі штамповані	**5**	**20**
	□ пластмасові коронки	**4**	**8**
	□ паяні мостоподібні протези із суцільнометалевою і облицьованою проміжною частиною	**3**	**15**
	Усього за виробничу	**19**	**90**

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Завдання і функції зуботехнічної лабораторії.
2. Приміщення зуботехнічної лабораторії та їх призначення.
3. Вимоги до робочого місця зубного техніка.
4. Організація прийому пацієнтів лікарем-стоматологом-ортопедом.
5. Завдання, функції та організаційна структура зуботехнічної лабораторії, її обладнання і оснащення.
6. Правила охорони праці, протипожежної безпеки.
7. Основні положення щодо організації робочого місця зубного техніка.
8. Посадові обов'язки зубного техніка.
9. Техніка отримання відбитків різними відбитковими масами.
10. Техніка виготовлення моделей з різних відбиткових мас та вимоги до моделей.
11. Поняття про артикуляцію та оклюзію, методи визначення центральної оклюзії при частковій і повній відсутності зубів.
12. Будова оклюдатора, техніка гіпсування моделей в оклюдатор.
13. Техніка виготовлення гнутих кламерів та вимоги до них.
14. Техніка виготовлення одноплечого круглого гнутого кламера, вимоги до плеча, тіла та відростка.
15. Техніка виготовлення перекидного кламера, показання до виготовлення.
16. Фасонні розміри штучних зубів, підбирання і встановлення «на приточці» та на штучних яснах, при частковій і повній відсутності природних зубів.
17. Попереднє та остаточне моделювання воскових базисів протезів (вимоги, відмінності).
18. Гіпсування воскової композиції протеза в кювету.
19. Заміна воска на пластмасу.
20. Способи розведення пластмаси (до насичення, за вагою, за об'ємним співвідношенням мономера та полімера), стадії дозрівання пластмаси, режим полімеризації.
21. Обробка, шліфування, полірування готових знімних пластинкових протезів.
22. Методика виготовлення індивідуальних ложок (з пластинок базисного воску, із самотвердіючої пластмаси, фотополімерних матеріалів).
23. Лагодження знімних пластинкових протезів (часткових, повних).
24. Класифікація штучних коронок, показання до їх виготовлення, техніка виготовлення та матеріали (основні й допоміжні).
25. Вимоги до штучних коронок.
26. Показання та вимоги до виготовлення мостоподібних конструкцій.
27. Техніка моделювання проміжної частини (тіла) паяного мостоподібного протеза.
28. Техніка паяння, властивоті припою, флюсів та відбілювачів.
29. Обробка, шліфування й полірування незнімних конструкцій, властивості абразивних матеріалів і послідовність використання абразивних інструментів.
30. Склад електроліту, технологія електрополірування та техніка безпеки при цьому.
31. Критерії оцінювання якості шліфованої та полірованої поверхонь.

3.2. Робоча програма переддипломної практики

№ з/п	Найменування відділення	Кількість днів	Кількість годин	Самостійна робота
1.	Робота у зуботехнічній лабораторії. Виготовлення знімних протезів.	5	30	15
2.	Робота у зуботехнічній лабораторії. Виготовлення незнімних протезів.	5	30	15
3.	Робота у зуботехнічній лабораторії. Виготовлення бюгельних протезів.	10	60	30
	Усього:	**20**	**120**	**60**

Розподіл часу на практиці

№ з/п	Найменування розділу практики	Кількість робіт	Зуботехнічна лабораторія (години)
1.	**Ознайомлення з ортопедичним кабінетом і зуботехнічною лабораторією.** Проходження інструктажу з техніки безпеки, санітарного режиму (вимоги до приміщень, їх прибирання, особиста гігієна) і норм поведінки в лікувальному закладі	—	**2**
2.	**Виготовлення знімних пластинкових протезів:**		
	□ часткові протези	**2**	**18**
	□ протези для беззубих щелеп	**2**	**18**
	□ ацеталові зубні протези	**1**	**6**
3.	**Виготовлення незнімних протезів:**		
	□ виготовлення розбірної моделі	**1**	**5**
	□ коронки поодинокі штамповані;	**2**	**8**
	□ коронки суцільнолиті;	**2**	**8**
	□ паяні мостоподібні протези із суцільнолитою і облицьованою проміжною частиною;	**1**	**12**
	□ суцільнолиті мостоподібні протези;	**2**	**10**
	□ металоакриловий мостоподібний протез.	**2**	**12**
4.	**Виготовлення бюгельних протезів:**		
	□ протез нескладної конструкції	**1**	**16**
	□ протез ускладненої конструкції	**1**	**5**
	Усього за переддипломну практику:	**17**	**120**

Примітка: як виняток, при неможливості виготовлення бюгельних конструкцій протезів, години, виділені на цей розділ, діляться порівну на практику зі знімного та незнімного протезування зі збільшенням завдань на кожний розділ на 25 % (1/4).

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Правила охорони праці та техніки безпеки життєдіяльності виробничої санітарії, протипожежної безпеки.
2. Основні положення чинного законодавства щодо організації робочого місця зубного техніка.
3. Посадові обов’язки зубного техніка.
4. Техніка отримання відбитків різними відбитковими масами.
5. Техніка виготовлення моделей з різних відбиткових мас та вимоги до моделей.
6. Теорія артикуляції, принципи будови артикуляторів.
7. Основи підготовки порожнини рота до протезування частковими й повними знімними пластинковими протезами.
8. Методи визначення центральної оклюзії при частковій і повній відсутності зубів.
9. Проби Гербста та техніка отримання функціональних відбитків.
10. Техніка встановлення фарфорових зубів.
11. Техніка виготовлення протезів з м’якими (амортизаційними) підкладками.
12. Механізм з’єднання пластмаси базису, штучних зубів та м’якої підкладки.

13. Критерії вибору конструкції незнімних протезів.
14. Основні принципи моделювання суцільнолитих конструкцій для облицювання їх пластмасою, керамічним покриттям.
15. Технологія обробки, шліфування та полірування незнімних протезів, властивості абразивних матеріалівта послідовність їх використання.
16. Склад електроліту, технологію електрополірування та техніку безпеки при цьому.
17. Критерії оцінювання якості шліфованої та полірованої поверхонь.
18. Техніка безпеки під час відбілювання, обробки; шліфування та полірування незнімних конструкцій.
19. Основи етики та деонтології в стоматології.
20. Класифікація зубних рядів за Кеннеді.
21. Класифікація бюгельних протезів.
22. Показання до виготовлення бюгельних протезів.
23. Властивості основних і допоміжних матеріалів для виготовлення бюгельних протезів.
24. Система кламерів Нея.
25. Будова та призначення паралелометра.
26. Основи конструювання каркасів бюгельних протезів на верхню та нижню щелепу (утримувальні, опорні елементи, сідлоподібні частини, дуги).
27. Властивості, послідовність використання та техніку безпеки при роботі з абразивними матеріалами під час обробки, шліфування та полірування каркаса бюгельних протезів і протеза в готовому вигляді.
28. Основи ортопедичного лікування пародонтозу та патологічного стирання зубів.
29. Способи виготовлення шинуючих елементів.
30. Поетапне відновлення висоти прикусу.
31. Використання замкових кріплень при виготовленні знімних протезів.
32. Нормативні документи зубного техніка.
33. Правила охорони праці та техніки безпеки на робочих місцях.
34. Гіпсування моделей в артикулятор і встановлення штучних зубів в артикуляторі.
35. Виготовлення базисів з оклюзійними валиками та вимоги до них.
36. Виготовлення моделі за функціональними відбитками та комбінованими.
37. Виготовлення протезів з м’якими прокладками та ізоляцією торусу і екзостозів (кісткових виступів).
38. Виготовлення роз’ємних моделей.
39. Моделювання суцільнолитої коронки, мостоподібних протезів, облицьованих пластмасою, керамікою.
40. Проводення обробки литва.
41. Шліфування та полірування незнімних конструкцій.
42. Критерії вибору конструкції бюгельних протезів.
43. Готування моделі до дублювання.
44. Дублювання моделей.
45. Виготовлення вогнетривкої моделі.
46. Моделювання каркаса бюгельного протеза для відливки поза моделлю.
47. Оброблення, шліфування та полірування каркаса бюгельного протеза.
48. Встановлення штучних зубів при виготовленні бюгельного протеза.
49. Проведення заміни воску на пластмасу при виготовленні бюгельного протеза.
50. Полірування готового бюгельного протеза.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ДЛЯ КІНЦЕВОГО РІВНЯ ЗНАНЬ

Після закінчення виробничої практики ***здобувачі освіти повинні вміти:***

51. виготовляти моделі за відбитками з різних відбиткових мас;
52. виготовляти індивідуальні ложки;
53. виготовляти базиси з оклюзійними валиками при часткових дефектах зубного ряду;
54. гіпсувати моделі в оклюдатор;
55. встановлювати зуби з пластмасового гарнітура на штучних яснах та «на приточці»;
56. вигинати кламери з ортодонтичного дроту різного діаметра;
57. виготовляти кламери Кемені;
58. гіпсувати моделі в кювету прямим, зворотним та комбінованим способами;
59. замінити віск на пластмасу;
60. шліфувати й полірувати знімний пластинковий протез;
61. моделювати зуби під повні металево-штамповані, пластмасові та комбіновані коронки;
62. вирізати гіпові стовпчики та відливати гіпсовий блок;
63. виготовляти металевий штамп та контрштамп;
64. підбирати та протягувати гільзи;
65. виконувати попереднє та остаточне штампування коронок;
66. шліфувати й полірувати металеві коронки;
67. виготовляти пластмасові й комбіновані коронки;
68. моделювати проміжну частину (тіло) мостоподібного протеза;
69. паяти мостоподібний протез;
70. відбілювати, обробляти, шліфувати та полірувати мостоподібний протез.

Після закінчення переддипломної практики ***здобувачі освіти повинні вміти:***

71. працювати з нормативними документами та допоміжною літературою;
72. дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки й виробничої санітарії на робочих місцях;
73. гіпсувати моделі в артикуляторі та встановлювати штучні зуби в артикуляторі;
74. виготовляти базиси з оклюзійними валиками;
75. виготовляти моделі за функціональними та комбінованими відбитками;
76. виготовляти протези з м’якими прокладками й ізоляцією торусу та екзостозів (кісткових виступів);
77. виготовляти роз’ємні моделі;
78. моделювати суцільнолиті коронки, мостоподібні протези, облицьовані пластмасою, кераміко;
79. проводити обробку литва;
80. шліфувати й полірувати незнімні конструкції;
81. вибирати конструкцію бюгельних протезів;
82. користуватися паралелометром при вивченні діагностичних моделей;
83. готувати модель до дублювання;
84. проводити дублювання моделей;
85. виготовляти вогнетривкі моделі;
86. моделювати каркас бюгельного протеза для відливки поза моделлю;
87. обробляти, шліфувати та полірувати каркас бюгельного протеза;
88. встановлювати штучні зуби при виготовленні бюгельного протеза;
89. проводити заміну воску на пластмасу при виготовленні бюгельного протеза;
90. полірувати готовий бюгельний протез.

IV. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

 усне опитування згідно питань до захисту практики
 заповнення щоденника практики
 виготовлення практичної роботи - ортопедичної конструкції
(коронки, мостоподібний протез, знімні пластинкові протези на верхню та нижню щелепи, бюгельний протез) під наглядом безпосереднього керівника практики.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, ШКАЛА.

«5» (відмінно)	Здобувач освіти вільно володіє визначеним за навчальним планом матеріалом з предметів «Техніка виготовлення знімних протезів», «Техніка виготовлення незнімних протезів», «Техніка виготовлення бюгельних протезів». Логічно викладає та аргументовано пояснює свою думку, наводить приклади, досконало володіє професійною термінологією.
«4» (добре)	Здобувач освіти володіє визначеним навчальним планом матеріалом, в аргументації відповіді допускаються окремі незначні неточності, володіє професійною термінологією.
«3» (задовільно)	Здобувач освіти має загальне розуміння про ортопедичні конструкції та техніку їх виготовлення, відповідь є неповною, частковою. Допускаються помилки при аргументації відповіді, володіє елементарною професійною термінологію.
«2» (незадовільно)	Здобувач освіти не володіє визначеним за навчальним планом матеріалом, відсутнє розуміння про застосування ортопедичних конструкцій, не може побудувати логічної відповіді, не володіє професійною термінологією.

VI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

 література для підготовки самостійних робіт
 ситуційні задачі
 щоденник практики

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Матеріалознавство в стоматології: навчальний посібник / *[Король Д.М., Король М.Д., Оджубейська О.Д. та ін.];* за заг. ред.Короля Д.М. – Вінниця: Нова книга, 2019. – 400с.

2. Матеріалознавство у стоматології. Під заг. ред. проф. М.Д. Короля. Навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 240 с.: Іл.

3. Ортопедична стоматологія: підручник */Рожко М.М., Неспрядько В.П., І.В. Палійчук та ін.;* за ред. М.М. Рожка, В.П. Неспрядька.- К.: ВСВ «Медицина»;
2020. - 720 с.

4. Пропедевтика ортопедичної стоматології [Текст] : підручник / *П. С. Фліс, Г. П. Леоненко, І. А. Шинчуковський та ін.* ; за ред. П.С. Фліса. — 2-ге вид. – Київ : Медицина, 2020. – 328 с *5. Рожко М.М., Неспрядько В.П., Михайленко Т.М. та ін*.. Зубопротезна техніка. К.: Книга плюс; 2016. 604 с.

6. *Рожко М.М., Попович З.Б., Куроєдова В.Д.* Стоматологія. Підручник. К.: ВСВ «Медицина»; 2018. 872 с.

7. *П.С. Фліс, Г.П. Леоненко, І.А. Шинчуковський В.П. Голік, О.В. Громов, В.М. Дворник, С.І. Жадько, Ю.А. Калініченко, В.А. Кльомін, М.Д. Король, В.Ф. Макєєв, Л.М. Мунтян, В.П. Неспрядько, З.Р. Ожоган, Л.Д. Чулак.* Пропедевтика ортопедичної стоматології: підручник (ВНЗ IV р. а.). – Київ,
ВСВ "Медицина". 2010. – 328 с.

8. *Фліс П.С., Власенко А.З., Чупіна А.О.* Технологія виготовлення ортодонтичних та ортопедичних конструкцій у дитячому віці. – Київ: Медицина, 2013 – 256 с.

9. *Фліс П.С., Власенко А.З., Бібік А.М., Іожиця К.Д.* «Технологія виготовлення щелепно-лицевих конструкцій» – К.: ВСВ «Медицина» 2010.

10. *Фліс П.С.* Техніка виготовлення щелепно-лицевих конструкцій - К.: Медицина, 2012

11. *Нестюрічева Н.П.* «Практикум з предмета хвороби зубів і порожнини рота» – К.: «Здоров'я» 2003.

12. *Фліс П.С., Банних Т.М.* «Техніка виготовлення знімних протезів» - К.: «Медицина» 2008.

13. *Заяць Т.І., Липська Я.З.* «Знімні пластинкові протези» «Новий світ» - 2000 Львів – 2008.